

Kuba och klimatet

Just nu pågår Fridays for Future-rörelsens globala [aktionsvecka](#). I upptaktsdemonstrationerna den 20 september deltog över 4 miljoner människor. Vi tar det som anledning att titta närmare på Kubas klimatpolitik.

Kuba är ett land som redan märker av den globala uppvärmningen, som påverkar klimatet i Karibien. Ön hotas också på längre sikt av potentiellt stigande havsnivåer. Regeringen förbereder sig för stigande vattennivåer genom att investera i mangroveodlingar vid kustnära områden och planerar bland annat för stora byggprojekt som ska skydda landets huvudstad Havanna från översvämningar. Vid första ögonkastet ter sig det socialistiska landets egna insatser för klimatet dock rätt så blygsamma. Över 80 procent av landets elproduktion kommer exempelvis fortfarande från ålderstigna sovjetiska oljekraftverk. Öns vägar domineras av gamla dieselfordon.

Trots detta hör Kuba till de 8 länder i världen som, enligt [en rapport av ?Global Footprint Network?](#), har världens mest hållbara nationella ekonomier. Till skillnad från många andra U-länder vars befolkning också lämnar små ekologiska fottryck på grund av utbredd fattigdom, går detta i Kubas fall hand i hand med ?en mycket hög grad av mänsklig utveckling?. Kuba betecknades därför [i somras](#) som en förebild för hållbar utveckling av FN:s representant i landet, Consuelo Vidal-Bruce.

Redan på 1990-talet tvingades Kuba föra en politik som gick ut på att spara på el och råvaror. Detta skedde under den så kallade "specialperioden", då landet drabbades av en stor ekonomisk kris i samband med Sovjetunionens sammanbrott. Landet tvingades ställa om sin produktion och minska sin förbrukning. Även om Kubas elproduktion fortfarande är beroende av fossila bränslen så är sålunda Kubas totala elförbrukning relativt låg. Och även om 1990-talets ekonomiska kris är historia, så slår [USA:s allt hårdare ekonomiska blockad](#) fortsatt hårt mot Kubas möjligheter att importera varor. Blockaden bidrar alltså alltså till att såväl privata konsumenter som staten och de statliga bolagen tvingas se över sin konsumtion.

Kubas energirevolution

Redan år 2006 utropade ingen mindre än Fidel Castro just därför en ?energirevolution? som gick ut på att radikalt minska energiförbrukningen i landet. Inom ramarna för denna revolution ?von oben? byttes inom bara några månader samtliga gamla glödlampor på ön ut mot lågenergilampor med hjälp av målinriktade statliga investeringar. Hushållens gamla energislukande kylskåp från tiden före revolutionen år 1959 byttes mot nya, energisnåla kylskåp genom ett gigantiskt statligt bytesprogram. Via statliga lån utan räntor kunde konsumenterna också få nya kinesiska riskokare som skulle minska elförbrukningen i samband med tillagningen av Kubas viktigaste basmaträtt ris med bönor. Allt detta för att minska elförbrukningen och på så sätt undvika strömbrott.

Det infördes också nya elpristaxor som subventionerade genomsnittshushållets elräkningar, samtidigt som elpriset för storförbrukare av el ökade avsevärt ? något som ledde bland annat till att de privata företag som hyr ut rum till turister fick anledning att byta ut gamla, energislukande luftkonditioneringsapparater till nyare, mer energisnåla modeller. Under energirevolutionskampanjen decentraliserades också landets elproduktion för att minska beroendet av de gamla, ineffektiva kraftverken från Sovjettiden. År 2014 fattades beslut om att bygga 19 nya bioelektriska kraftstationerna runt om i landet för att öka andelen förnybara energikällor i landet.

Kubas ekonomiska problem under den så kallade "specialperioden", det vill säga krisåren under 1990-talet, ledde dessutom till en del nödlösningar som med tiden visade sig varit mycket gynnsamma för miljön. Fukt och grönt produceras i regel lokalt i Kuba, och under specialperioden startades många kvartersodlingar (organopónicos) för att kunna förse invånarna i städerna med färska grönsaker. Kubas sophantering behöver visserligen utvecklas på många sätt, men det kubanska samhället är på grund av svårigheten att komma över importvaror i relativt stor utsträckning ändå en kretsloppsekonomi. Många varor som i vår del av världen byts ut och kastas, används och återanvänds mycket länge i Kuba.

Sist, men inte minst, även om de bilar som fortfarande dominerar på Kubas vägar i regel är gamla, så dominerar inte privatbilismen, utan kollektivtrafiken. Kuba har dessutom infört en skatt på privata köp av nya bilar som är öronmärkt för att finansiera inköp av moderna hybridbussar till kollektivtrafiken i landets städer. Resor med kollektivtrafiken är överlag mycket billiga tack vare statliga subventioner och Kuba har investerat stort i [moderniseringen av landets järnvägar](#) under den senaste tiden.

Ett ekologiskt hållbart samhälle

Sammanfattningsvis så har Kubas krishanteringspolitik och landets 'ekologiska revolution' lett till att just Kuba var ett av bara 8 länder i världen som redan år 2015 uppfyllde de två viktigaste faktorerna för en hållbar utveckling: ett relativt litet ekologiskt fotavtryck i kombination med ett högt [HDI-värde](#) (Human Development Index, ett sätt att mäta en rad ekonomiska och sociala utvecklingsfaktorer).

Källa: cubaheute.de